

Στη **ΔΗΜΗΤΡΑ ΠΑΝΑΝΟΥ**
d.papanou@realnews.gr

Πώς η πανδημία του κορωνοϊού πρόκειται να αλλάξει τον τρόπο ζωής μας; Μπορεί να συγκριθεί με άλλες πανδημίες και ποια μαθήματα που έχουμε διδαχθεί από το παρελθόν μπορούν να μας βοηθήσουν να επιβιώσουμε; Είναι μερικά από τα επίκαιρα ερωτήματα που πραγματεύεται ο καθηγητής Κοινωνικών και Φυσικών Επιστημών στο Πανεπιστήμιο Γέιλ, **Νικόλας Χρηστάκης**, στο νέο του βιβλίο με τίτλο «Το βέλος του Απόλλωνα» από τις εκδόσεις Κάκτος. Με αφορμή την κυκλοφορία του στις 3 Νοεμβρίου, ο διακεκριμένος Έλληνας επιστήμονας, που έχει χαρακτηριστεί από το περιοδικό «Time» ως ένας από τους 100 ανθρώπους με τη μεγαλύτερη επιρροή διεθνώς, μιλά στη **Realnews** για το νέο συγγραφικό έργο του, ενώ εκτιμά την πορεία της πανδημίας και τις επιπτώσεις της, μεταξύ άλλων, και στη χώρα μας.

■ Πώς βλέπετε να εξελίσσεται η πανδημία;
Πιστεύω ότι το κύμα της πανδημίας θα συνεχιστεί μέχρι το 2022, χρονιά κατά την οποία είτε θα έχουμε δημιουργήσει ανοσία της αγέλης, δηλαδή ποσοστό της τάξης του 40% θα έχει νοσήσει, είτε θα έχουμε ένα ασφαλές εμβόλιο. Έχουμε μπροστά μας δύο δύσκολα χρόνια. Θεωρώ ότι μέχρι το 2024 η ανθρωπότητα δεν θα έχει επιστρέψει στην κανονικότητα. Οι άνθρωποι θα φορούν ακόμη μάσκες, θα φοβούνται και οι επιχειρήσεις θα συνεχίσουν να «κλυδωνίζονται» οικονομικά. Τότε, το 2024, πιστεύω ότι θα υπάρξει μια έκρηξη κοινωνικών συναναστροφών. Ο κόσμος θα ξεσπάσει, μετά την πίεση που θα του έχει ασκήσει η πανδημία, και θα επιστρέψει στην προ COVID-19 εποχή, ωστόσο θα έχουν συντελεστεί σημαντικές κοινωνικές αλλαγές.

■ Περιγράψτε μια διαφορετική εικόνα από αυτή που έχουμε στο μυαλό μας, ότι δηλαδή μέσα στο 2021 θα έχουμε ένα εμβόλιο.

Οι θεραπείες βελτιώνονται και ήδη η ανακάλυψη και η χρησιμότητα της δεξαμεθαζόνης, που μειώνει τον ρυθμό θνησιμότητας κατά 20% στους βαριά πάσχοντες, είναι ιδιαίτερα σημαντική και μας δίνει χρόνο να προετοιμαστούμε καλύτερα. Οι ιοί γενικά δεν αντιμετωπίζονται με θεραπείες, αλλά με εμβόλια. Το θέμα με το εμβόλιο είναι ότι, ακόμα και αν ανακαλυφθεί το 2021, θα χρειαστεί ένας χρόνος για να παραχθούν εκατομμύρια δόσεις, να διανεμηθούν κάτω από τις κατάλληλες συνθήκες ψύξης και διατήρησης και οι πολίτες βεβαίως θα πρέπει να το αποδεχθούν. Πολλοί μπορεί να μη θελήσουν να εμβολιαστούν. Και εδώ μπαίνει το θέμα της αξιοπιστίας και της ειλικρίνειας των πολιτικών ηγετών και των επιστημόνων.

■ Πώς η πανδημία θα αλλάξει τον τρόπο ζωής μας;

Οι πανδημίες αποτελούν μέρος της ανθρωπίνης ύπαρξης. Οι άνθρωποι στην Ελλάδα

«Η πανδημία θα αηλιάξει ό,τι ζούμε»

Ο διακεκριμένος Έλληνας επιστήμονας στο Πανεπιστήμιο Γέιλ, **Νικόλαος Χρηστάκης**, με αφορμή το νέο του βιβλίο, μιλά στη **Realnews** για την πανδημία του κορωνοϊού, το τέλος της και τις επιπτώσεις στη χώρα μας

μπορεί να σκέφτονται τι είναι αυτό που μας συμβαίνει. Έχω να τους πω ότι απλά δεν είχε συμβεί μέχρι σήμερα, όσο διαρκεί η δική μας ανθρώπινη ύπαρξη. Στο βιβλίο προσπαθώ να τοποθετήσω την πανδημία της COVID-19 στην ιστορία των πανδημιών. Δεν είμαστε οι πρώτοι που σκεφτήκαμε τις μάσκες, τη φυσική απόσταση ή ακόμα και το κλείσιμο των σχολείων. Είναι πράγματα που έχουν γίνει και στο παρελθόν. Επιπλέον, είναι σημαντικό να τονίσουμε ότι είμαστε τυχεροί που ο κορωνοϊός

δεν είναι τόσο θανατηφόρος όσο η ευλογιά, ή η χολέρα, ή η βουβωνική πανώλη. Πολλά από τα γεγονότα που θα συμβούν είναι ανάλογα με αυτά που συνέβησαν πριν από αιώνες. Θα υπάρξουν κοινωνικές αλλαγές. Οι άνθρωποι θα εργάζονται περισσότερο από το σπίτι. Αλλαγές θα σημειωθούν και σε ό,τι αφορά τον ρόλο των δύο φύλων, κάτι που συμβαίνει ήδη στις ΗΠΑ, καθώς σε πολλές οικογένειες που τα παιδιά τους μένουν στο σπίτι οι μητέρες αναγκάζονται να εγκαταλεί-

Το νέο βιβλίο του **Νικόλα Χρηστάκη**, με τίτλο «**Το βέλος του Απόλλωνα**», από τις εκδόσεις **Κάκτος**

ψουν τη δουλειά τους. Οι ρυθμοί ανάπτυξης της κοινωνίας μπορεί να αναστραφούν ή να «παγώσουν» εξαιτίας της πανδημίας.

■ Τι γίνεται σε ό,τι αφορά την Ελλάδα;

Είναι κρίμα για την Ελλάδα, η οποία, μόλις πήγε να ανακάμψει από την οικονομική κρίση, δέχθηκε ακόμη ένα πλήγμα. Πιστεύω ότι θα επανέλθει, αλλά η οικονομία της θα «κτυπηθεί». Ο φετινός τουρισμός επλήγη σε σημαντικό βαθμό σε σχέση με πέρυσι. Σε 20 μήνες από σήμερα θα είναι σε πολύ καλύτερο σημείο και σε 36 μήνες θα έχει επανέλθει.

■ Βλέπετε ένα γενικευμένο lockdown;

Εξαρτάται από το πόσο άσχημα θα είναι τα πράγματα. Αυτή τη στιγμή δεν είναι πολιτικά σωστό να πάρει κάποιος μια τέτοια απόφαση. Επίσης, όλοι επικεντρώνονται στο αν η κυβέρνηση θα αποφασίσει ένα lockdown. Δεν είναι αυτό το πρόβλημα. Αν έχουμε πολλούς θανάτους, οι πολίτες από μόνοι τους θα κλειστούν στα σπίτια τους. Οι περισσότεροι Έλληνες έχουν ένα σπίτι στο χωριό, όπου μπορούν να πάνε, αν αυξηθούν τα κρούσματα στις πόλεις. Υπάρχει μεγάλη πιθανότητα κάτι τέτοιο να συμβεί. Αυτή τη στιγμή δεν υπάρχει ανοσία στον πληθυσμό. Ο ιός θα συνεχίσει να εξαπλώνεται. Αν ο κ. Μητσοτάκης δει ότι τα κρούσματα αυξάνονται κατακόρυφα, θα χρειαστεί στο τέλος να επιβάλει lockdown.

■ Ποια είναι τα μαθήματα που θα διδαχθούμε για το μέλλον;

Η πανδημία της COVID-19, όπως και κάθε πανδημία, απειλεί το σύνολο της ανθρωπότητας. Η αντιμετώπισή της απαιτεί αλληλεγγύη και συνεργασία. Είναι όπως ο στρατός που παραλεύεται. Δεν μπορεί να αντιμετωπιστεί από μεμονωμένους στρατιώτες. Η απειλή της δημόσιας υγείας απαιτεί κεντρικό σχεδιασμό. Σε πολιτικό επίπεδο, θα αναγνωριστεί και θα εκτιμηθεί ο ρόλος του κράτους. Αυτό, βεβαίως, προϋποθέτει το κράτος και οι εκπρόσωποί του να αποβούν αξιόπιστοι, αλλιώς θα έχουμε τα αντίθετα αποτελέσματα, όπως φοβάμαι ότι θα συμβεί στις ΗΠΑ, όπου οι πολίτες θα χάσουν την πίστη τους στην ικανότητα του κράτους να τους προστατεύσει.